

SIKKER START PÅ NYT JOB

Gode råd og værktøjer til
introduktion, instruktion, oplæring og opfølgning

SIKKER START PÅ NYT JOB

Gode råd og værktøjer
til introduktion, instruktion,
oplæring og opfølgning

UDGIVER

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, 2021

FAGLIG REDAKTØR

Flemming Nygaard Christensen

FORFATTERE

Karsten Korsgaard

Thomas Borring Krakau

ILLUSTRATIONER

Niels Knudsen

Alle billeder og tekster i dette materiale er beskyttet af dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder tilhører eller varetages af Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

Det er ikke tilladt at kopiere eller bruge tekster og billeder fra materialet uden tilladelse.

I fiskerierhvervet er det lykkedes at nedbringe antallet af arbejdsulykker væsentligt over de sidste 20 år. I dag ligger antallet pr. 1000 beskæftigede lige under gennemsnittet af alle øvrige erhverv. Men ud af det samlede antal anmeldte arbejdsulykker sker godt halvdelen af dem inden for det første år, man er ansat ombord, heraf sker mange endog meget tidligt i ansættelsen.

Vi håber med en fælles indsats, hvor der bliver lagt fokus på introduktion, instruktion, oplæring og opfølgning i forbindelse med forhyring af nye besætningsmedlemmer, at nedbringe antallet af arbejdsulykker.

Materialet er udarbejdet sammen med en række fartøjsejere og deres besætning og ud fra deres forslag/ønsker og erfaringer.

Materialet indeholder, ud over beskrivelser af de enkelte del-elementer, også en række støtteskemaer og huskelister til inspiration/brug i forbindelse med forhyring af nye besætningsmedlemmer.

Vi håber at materialet bidrager til mere ensartethed i forhold til måden, hvorpå man gennemfører introduktionen, instruktionen, oplæringen og opfølgningen i forbindelse med ansættelse af nye besætningsmedlemmer.

Korte instruktionsfilm og skemaerne i dette materiale kan downloades fra www.f-a.dk

Med venlig hilsen

Flemming N. Christensen
Direktør, Fiskeriets Arbejdsmiljøråd

KAN ARBEJDSULYKKER UNDGÅS?

Manglende viden om sikkerheds- og arbejdsmiljøforhold ombord kan være en medvirkende årsag til en arbejdsulykke. Det er derfor vigtigt, at de nye besætningsmedlemmer, når de kommer ombord og inden de påbegynder arbejdet, får en fyldestgørende introduktion, instruktion og evt. oplæring. Det er også vigtigt, at der løbende bliver fulgt op på, om arbejdet bliver udført på en sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlig måde, og om f.eks. retningslinjerne ombord for brug af personlige værnemidler og andet sikkerhedsudstyr bliver fulgt.

HVEM HAR ET ANSVAR?

Overordnet er det skipperen, der har det formelle ansvar for introduktionen, instruktionen, oplæringen og opfølgningen, men alle ombord har et ansvar for, at arbejdet udføres på en ansvarlig måde. Skipperen kan godt uddelegere opgaverne.

De ansatte ombord er også forpligtigede til at anvende f.eks. personlige værnemidler eller andet beskyttelsesudstyr, der er stillet til rådighed og følge procedurerne, der er udarbejdet, for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Lovgivningen om arbejdsmiljø
i skibe findes i:

**”Bekendtgørelse om Meddelelser
fra Søfartsstyrelsen A, teknisk
forskrift om arbejdsmiljø i skibe”.**

Meddelelse A kan også tilgås ved
at klikke på bjælken **”Lovgivning”**
på www.f-a.dk

HVAD ER INTRODUKTION?

En introduktion er overordnet det, at det nye besætningsmedlem møder besætningen ombord og blive vist tilrette.

Det er også der, man introduceres til, hvor redningsmidler, brandslukningsudstyr og andet sikkerhedsudstyr er placeret, og skibets ruller, beredskabsplaner og evt. politikker i forhold til f.eks. rygning og alkohol gennemgås. For større skibe kan dette f.eks. indebære, at man bliver sat ind i olieberedskabsplaner og affaldshåndteringsplaner.

En forventningsafklaring og udfyldning og underskrivning af en hyrekontrakt er også en del af introduktionen. Det er vigtigt, at der i forbindelse med introduktionen bliver snakket om sikkerhedskulturen ombord og forventningerne til det at udvise sikker adfærd i forbindelse med arbejdet.

I forhold til hvordan arbejdsopgaverne udføres ombord hører dette under instruktion og oplæring.

Det er vigtigt at have gjort tingene klar til, at det nye besætningsmedlem kommer ombord. En planlagt introduktion og modtagelse kan medvirke til, at det nye besætningsmedlem hurtigt føler sig som værende en del af besætningen.

I bilag 1 på side 9 findes en huskeliste, som kan anvendes i forbindelse med gennemførelse af introduktionen.

Listen kan også findes på www.f-a.dk

HVAD ER INSTRUKTION/ OPLÆRING?

Instruktion handler om de forhold, der har at gøre med arbejdet det nye besætningsmedlem skal udføre ombord. Instruktionen skal være med til at sikre, at besætningsmedlemmet kan udføre arbejdet ombord på en sikkerheds- og arbejdsmiljømæssigt forsvarlig måde. Det kan f.eks. være at arbejdet skal udføres på en bestemt måde – med andre ord så handler det om at "klæde" den nyansatte på til rent praktisk at kunne håndtere de forskellige situationer og udføre arbejdet ombord på en sikkerhedsmæssigt forsvarlig måde. Her er fartøjets Arbejdspladsvurdering (APV) og Arbejdspladsbrugsanvisninger (APB) gode værktøjer, der med fordel kan suppleres med mundtlig instruktion og vejledning. Husk at sikre, at den nyansatte har forstået instruktionerne og det skrevne i APV'en og APB'erne.

Behovet for oplæring er en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, da alle nye besætningsmedlemmer kommer med forskellige forudsætninger.

Oplæring handler om, at det nye besætningsmedlem får mulighed for

at tilegne sig evt. manglende viden og/eller færdigheder, der kan gøre det sikkert og trygt for ham at udføre arbejdsopgaven. Oplæringen ombord kan f.eks. gennemføres i form af sidemandsoplæring fra en erfaren kollega. Ved sidemandsoplæring er det vigtigt, at der er særlig fokus på at udvise sikker adfærd i forbindelse med oplæringen.

Eksempelvis kan en fisker, der har erfaring fra fartøjer, der fanger hesterejer eller industrifisk, godt have brug for ekstra oplæring i det at rense fiskene korrekt og udføre det på en sikker måde.

Modsat kan en fisker, der har været forhyret på en garnbåd og efterfølgende tager hyre på en trawler, der fanger industrifisk, have brug for oplæring i brug af sikkerhedsudstyret og i faren, der kan være forbundet med evt. svovlbrinte (H2S).

Det er derfor af stor vigtighed, at man ombord, hvor den nye mand skal ansættes, viser åbenhed og forståelse for, at der kan være behov for oplæring i forskellige arbejdsfunktioner og arbejdsopgaver.

Det er af lige så stor vigtighed, at den der skal ansættes giver til kende, hvis der er noget, han ikke har erfaring med eller er usikker på. Husk at alle har et fælles ansvar for, at arbejdet ombord bliver udført sikkerhedsmæssigt- og sundhedsmæssigt fuldt for-svarligt.

Hvis der kommer nye arbejdsopgaver eller sker ændringer i arbejdsopgaverne ombord, skal man igen vurdere evt. behov for instruktion/oplæring. Dette er også tilfældet, hvis der ombord ændres eller tilføjes nyt arbejds-

udstyr, arbejdsredskaber/maskiner, teknologi eller arbejdsprocesser.

Husk at fartøjets arbejdspladsvurdering skal opdateres, hvis der sker ændringer ombord i forhold til ovenstående.

I bilag 2 på side 10 findes en huskeliste, som kan anvendes i forbindelse med gennemførelse af instruktion og oplæring.

Listen kan også findes på www.f-a.dk

HVAD ER OPFØLGNING?

Opfølgningen sker ofte ved, at man i dagligdagen er opmærksom på, om arbejdet rent faktisk bliver udført på en sikker måde, og om instruktioner og procedurer bliver fulgt, og evt. personlige værnemidler bliver anvendt korrekt. Er dette ikke tilfældet, bør der hurtigst muligt følges op på det. Det er vigtigt at fokusere på årsagerne til, hvorfor arbejdet ikke bliver udført på en sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlig måde. Som nyansat vil man som regel gerne vise, at man kan og vil i forhold til jobbet, og man vil gerne kunne "matche" de erfaringer ombord.

Dette kan medføre, at den nyansatte måske ubevidst tilsidesætter sikkerheden og tager unødige chancer, som kan føre til arbejdsulykker.

Opfølgning handler også om at være opmærksom på, om det nye besætningsmedlem trives ombord og er blevet en del af besætningen og fællesskabet.

Det daglige tilsyn behøver ikke at være systematiseret, men der kan være inspiration at hente i støtteskemaet i bilag 3 på side 11.

Skemaet kan også findes på www.f-a.dk

BILAG 1

HUSKELISTE - INTRODUKTION

	JA	IKKE RELEVANT
Rundvisning ombord		
Redningsmidlernes placering		
Brandslukningsudstyrets placering		
Placering af MOB udstyr		
Gennemgang af skibets ruller (Båd-, brand og MOB rulle)		
Placering/opbevaring af personlige værnemidler		
Orientering om sikkerhedskulturen ombord		
Placering af øjenskylleflasker		
Placering af nødbruser		
Placering af medicinkiste		
Placering af bære/spineboard		
Rygepolitik		
Alkoholpolitik		
SOPEP-plan – olieberedskabsplan (skibe over 400 BT)		
Affaldshåndteringsplan (skibe over 400 BT)		
Er den nyansatte registreret i Besætningsdata?		
Er beviser/certifikater tjekket for udløb?		
Er beviser og certifikater ombord og registeret i Besætningsdata?		

Skemaet kan også findes på **www.f-a.dk**

I den elektroniske version er det muligt selv at tilføje punkter.

BILAG 2

HUSKELISTE - INSTRUKTION/OPLÆRING

	GENNEMFØRT	
	JA	NEJ
Gennemgang af fartøjets APV (husk underskrift)		
Gennemgang af sikkerhedsinstrukser		
Gennemgang af fartøjets APB'er		
Mundtlig instruktion af arbejdsopgaverne foretaget		
Gennemgang af normale arbejdsrutiner		
Er sikkerhedskulturen ombord drøftet?		
Oplæring i arbejdsopgaver og rutiner		
Behov for yderligere oplæring?		
Instruktion i brugen af personlige værnemidler		
Instruktion i brugen sikkerhedsudstyr		
Instruktion i brugen sikkerhedsudstyr i forbindelse med industrifiskeri		

Skemaet kan også findes på **www.f-a.dk**

I den elektroniske version er det muligt selv at tilføje punkter.

BILAG 3

HUSKELISTE - OPFØLGNING

	J A	NEJ
Bliver arbejdet udført efter de givne procedurer/instruktioner?		
Udvises der generelt sikker adfærd i forbindelse med arbejdets udførelse?		
Kræver arbejdet yderligere oplæring?		
Bliver arbejdet udført ergonomisk korrekt?		
Anvendes evt. foreskrevne personlige værnemidler?		
Anvendes øvrigt sikkerhedsudstyr, som det skal?		
Følges sikkerhedsskiltningen ombord?		
Trives den nyansatte ombord?		

Skemaet kan også findes på **www.f-a.dk**
I den elektroniske version er det muligt selv at tilføje punkter.

Auktionsgade 1b
6700 Esbjerg
Tel: +45 75 18 05 66
post@f-a.dk
www.f-a.dk

